

四

וְעַד דָּבָר / וְעַד דָּבָר

וְעֹד דָבָר

וְעַד דָּבָר וְאֶזְרָחָה בָּהּ נִמְלָא בָּהּ

אלומות אור בלתי נודע - אודוות תקנת החק

רַגְמָנִיבִּישֶׁבֶת

ביחוד לסוחר בטלטולא דగבריה דקשה, או
למי שהנו בדרך רוחקה, אבל עכ"פ בעת
ועונה שיבוא לשפוך שיחו בין הערכבים,
ביבהמ"ד או ביהיכנ"ס, ימצא שם מקומ
שנזדמנה חבורה שלימדו אותו דף הגמרא
הקבוע, וממילא יהיה נקל לו להתחד
עמהם גם עתה בדף שפסק אתמול בכיתו
ואילו יחסר המזג.

ומה נהדר ויפה هي לקבוע של
המכחבים וחולפי דברים השונים,
שנשלחים מעיר לעיר, וממקום למקום,
יסומנו בדף גמורא של יומו הקבוע לו,
ובזה תהיה הבקורת, שחברינו לדעה,
לומדים בסדר בלי העלהמה ואחרו.
...כל התחולות קשות, אבל דבר נקל
בוא בעזבייהם

משה מנהם שפיווק - החופק'ק דזיאלאשיז'

החוות דעת - רבי יעקב מליסא צ"ל שנסתלק בשנה תקצ"ב הורה לבניו בצוואתו - "אם תזכו ותהיו לומדים תקבעו לעצמכם שיעור פשוט בכל יום לא פחות מדף אחד גمراו בסדר ש"ס מלבד שיעור עין ויהיה זה לחוק ולא יעבור". וכספר יסוד ושורש העבודה שער ר' פ"ב כתוב יעשה תורתך קבוע, גם שיעור ממשניות ויקבל לימודו במשניות פרק ומחזה בכל יום, בקדדי שיטלים כל הש"ס ממשניות בכל שנה ויעשה ג"כ

ברבים, בלי הפסיק, ואין איש שם על כל
וביחור בערי השדה, ובבני עניינים שמדובר
יציאה מהם תורה, ולב מי לא יתפלץ
בhabaitו בעין פקוחה, איך שנתרוקנו כל
ההמקומות שרבעו ולמדו בהם תורה
לרבים, וכל היישבות והקבוצות, חברות
קנין ספרים, תקון ספרים, ש"ס, וכו',
חדרלו ופסקו למורי בעוה"ר, ואין קול
תקשב!

אפילו אוחם ייחידי סגולה, שקיימו בעצםם קבעתם עתים לTORAH איזהו שעת במעטת לעת, עתה מחתמת גודל טרדות הפרונסה וככללה, ומסיבת האי סדרים בחיה היום, והשעוריות, ההכרה יאלצת מלפסוק לקבוע עתים לTORAH, וTORAH החרגת שך, ואנחנו מחשים בעת צאת? לפ"ד מהనכון שנייסיד חברה ש"ס כללית, וכל חברינו בדיעת החזרדים בכל מקומות פוזיהם, יהי מי שייהי, סוחר, פועל, אומן או שכיר יום וסתם מוטרד בעסקיו, ובאיזה מקום שייהי יקבעו זמן בין ח필ת מנהה לעריבת למדוד בחבורה נף גמוא תמידין סדרן, וכמוון בהגבלה מוקדמת ומדויקת על יום מיוחד, וכל חבר מהובייך לקבל ע"ש שלימוד בכל יום דף מראה בעת הזאת, בלי שום וסתה הפלגה, מאלני גורבי ייינטילו היילזיטר בזונע.

כנים הדברים, כי כמה מפריעים
משתיניהם ישנו לו לאדם בכל דבר טוב,

הרב ב. הלחמי

תקנה מפורשת לשנתיים לפני תקנת מרן הגר"ם שפירא

כשנתהיים קודם הכנסיה הגדולה שבח
הפציג אوروו של מרכז הגאון רבי מאיר
שפירה זצוק"ל, עם רعيונו המהպכני,
הופיע בירוחן דגלו העורך בידי המנהיג
האגודאי המובהק הרב אלכסנדר זושא
פרידמן זצוק"ל הי"ד (שהופיע ע"י
“צעירי אמוני ישראל” בפולניה,ימה
המקורי של צעירים אגדות ישראל, שנא
ראשונה, חוברת זה, שנונת תרפ"א עמ'
קכ"ה-ט), הצעה על ההצעה לייסד חברה
ש"ס כללית, להרים כבוד התורה אחר
מלחמת העולם הראשונה. גם הקדים
בהצעה שכל המכתבים וחולפי דברים...
ישומנו ברף גمرا של יומו הקבוע' מנהג
אשר אנשי אגדות ישראל קיימו אח"כ כדי
להזקן תקנת דרכ' היום'. מענין היה
להabit בנוסחה המלא של הצעה זו, מפני
שיש בו אותה מחלוקת מהשכח שכתבו
לאחר מכון תלמידי רבי מאיר שפירה
וז"ל:

אחרי כי בזוק העתים אלה ומסכת המהפכות הנוראות שעברו علينا, בעורו'ה נהרסו ונחרבו בתיא-מקדש, וד' אמות של הלכה, זהו בתיא-מודריש, שלמדו כמו תמייד

האם ממן הגאון רבי מאיר שפירא זצוק"ל היה הראשון שהגה את רעיון לימוד הדף היומי? מה הייתה הסיבה האמיתית שכיה דהפה את הלימוד המיוحد והקבוע יומם ביוומו? עדות מהימנה ראשונית על כוונתו של מייסד הרצון לקיום פרו ורבו בדרך מקורית הרחבה התקנה בהוראות ובჩיבורים המשיעים לומדים הדף היומי על אלו ועוד בכתבבה מרשים עתירת גילויים על הדף היומי

ליום עם לאראשונים

במורצת הימים ירגיל ויחזיר את היהודי לובלין לבתי הכנסת ויקרכם לתורה ולŁomoּד דף גمرا.

דכירות: באותו ערב נדמה לנו תכניתו של רבינו זצ"ל כחלום פז, היכן? בני תשחרות בגליל 16-17 יפהכו בן לילה למגידי שיעור של דף גمرا ליהודים מכובדים, באי בשנים, קשישים מהם פי כמה...

בחלקו של כותב הטורים, נפלה הזכות להגיד השערו "דף היומי" בבית המדרש של "החוזה" מלובולין.

וראה זה פלא. בית המדרש שבמישן הזמן נתרוקן מלומדים ומתחפליין, ווקול תורה של לימוד בצדרא לא נשמע בו, לא עברו ימים מועטים, ובכל ערב ונרב, נשמע בכותליי קול התורה ברמה. ליד שולחן לומדי "דף היומי" הסבו 80-70 איש בצוואת, ובבילות שבת במספר כפול.

והדבר עשה פרי. יהודים למאות נהרו בכל ערב לעשרות בתים הכנסות ובתי מדרשות שבhem ניסר ניגון gamra המושך לבכורות של בני הישיבה הצעירים, מגידי שעור דף היומי. גורמה המצחאה גאנונית זו של איש הפלא, גורמה להתנערות רוחנית והתעורורת למן לימוד

קול ישראלי לפני 65 שנה. היה זה בערך ש"ק פר' ויצא תש"ז, לרוגס סיום הש"ס במחוזה הרביעי והוא פר' עטו של אחד מתלמידיו של ממן המה"ם שפירא, הרב י. מ. אברמוביץ זצ"ל, שהיה תלמיד קרוב בישיבת חכמי לובלין, דבריו הם עדות מהימנה לתקנה המיוחדת.

לנגד עניין קם ומתייצב מהזה רב ורשות זה. באחד העربים, זימן לחדר הספריה שלו (בלשון ייח"ל ערך ספרים) ובנו מה"ם שפירא זצ"ל, עשרה מתלמידיו ופנה אליו: לובלין - עירם של המה"ל ו"החוזה", במשך שנות המלחמה פשטה צורה ולבשה צורה חדשה לגמרי, לובלין הייתה לאחרת, בתי מדרישה הגדולים שוממים, קול התורה שהדחד בכותלים יום ולילה נדם. חוברנו לנו, להחויז טובה לובלין אסניטה של "ישיבת חכמי לובלין" ולהשמע שוכן קול התורה בתוך כותלי בית מדרשיה.

הצטיית לנו, תלמידי חבבי: שתעמעיטו על שככם מעמסה של הרובץ תורה רבים בתים מדרשיה של לובלין העתיקה ירושלים דפולין" שמנה יצא הוראה לכל ישראל. על כל אחד מכם להתחילה באמירת שיעור "דף היומי" באחד מבתי הכנסת של לובלין, מדי ערב בערב. בטוחני, שלמדו זה

סיום על משניות בכל שנה ביום שמחת תורה.

וממן הגאון רבי שמואל הלוי ואוזן שליט"א סיפר, כי מרנא הגאון רבי עקיבא איגר זיע"א היה למד עם תלמידיו לאחר תפלית שחരית דף גمرا מיד יומם ביוומו, ומשיעור קבוע זה נוצר החיבור אלין הש"ס אשר נדפס על שולי הדף לכל אורך התלמוד.

cohobi קורות העיתים מציינים את הג"ר משה מנחים שפיוואק זצ"ל [שציטטנו דברינו] שהגה רעיון זהה לרעיון הדף היומי ופרסמו בירחון "דגלנו" בשנת תרפ"א, וכן את הרב יחזקאל פרירז זצ"ל איש מאירופול, שננים יחדות קודם שטח הצעה דומה.

אך כל ההצעות הללו היו בבחינתו אותן פורחות באוויר עד אשר בא ממן הגאון רבי מאיר שפירא זצוק"ל והעלה על נס את רעיון הדף היומי במתכונתו והעצים את משעונו לכל ישראל.

עדות תלמידו של ממן מהה"ם שפירא זצוק"ל על הפעלת הדף היומי

עדות מרשימה במינוח דלינו מהגלאין

וְעַד דָף וְעַד דָף וְעַד דָף
מרן הגאון רבי שמואל הלוי ואזנער שליט"א סיפור, כי מרנא הגאון רבי עקיבא איגר ז"ע"א היה לומד עם תלמידיו לאחר תפילה شهرית דף גمرا מידי יום בימיו, ומשיעור קבוע זה נוצר החיבור גליון. הש"ס אשר נדפס על שולי הדף לכל אורך התלמיד.

הلمודים, והערכו את האפשר לכל תלמיד בעל כישרין ללמידה במשך שלוש שנים בוגם' תוס' רמב"ם טור וב"י ושוויע, למען ישתלם בלמודו להיות אחד הלומדים המוכרים, גם הנחוץ להשתלים במקצועות ההוראה עוד שנתיים ימים להיות כאחד הרבנים המוכרים.

הדפסת היידושי תורה לכבוד הדף היומי

עוד במחוזו הראשון יימו תלמידי מרן הגאון רבי מאיר שפירא בהסכמה רכוב להדרפיס חドשיoli לומדי הדף היומי בעיןן, "لتת נרחב בקעה רחבה לומדי דף היומי", ולהדרפיס "החוodyshi תורה שהולידו עשתונותיהם בלמוד דף היומי", כפי שכותב בהקדמה - הרוב שמשון פוגלמן לירוחן האשכול, שהינו ירוחון פלפולי מוקדש לדף היומי (ירוסלב רפואי), ואכן חוברת א' יצאה לאור עם חורשים ממון הג"ד מאיר שפירא ומכתמה רבני וחכמי פולניה.

בקול קורא שפרנס אותה עת נכתב: "אל לומדי דף היומי בכל ארצות תבל" בתחלת מחוזו הראשון קודם התחלת מס' פסחים בו הוא מכירין על מטרת ירוחון האשכול" המקדש כולו ללימודיו דף היומי שהיה "כל' מבטא" להביע הגינוי הלומדים "ייאיר נתיב לכל העורות אשר تعالינה במצוות לומדי דף היומי", ירוחון זה "אפשר גם אלה שרווחים ממוקומי התורה לסדר שאלותיהם וכו' ימצאו פרטנות האמיתית", ובדברים נוגשים מסיים הקול קורא "לכם שוחחי תורה ודורי תוש' התנו פונים הפיצו את "האשכול" פשטו אותו בכל גבול ישראל ועשנו כנפים לתורה, הרבו חותמים הגדרilo התענוגנות והרמו ערכו בגין שדרות עמנו ובזה נעשה חיל בע"ה".

דף ליום. בעיןן. לא דף בשעה.

שכולם יתאחדו "ליישיבה עולמית" אחת. אך כ"ק האגדה מגור זצ"ל בעל האמרי אמרת' דחה זאת מחרך נימוק שהדף היומי נועד להפיץ את לימוד התורה בקרב חוגים שהיו ווחוקים מתלמידו תורה יומיומי, אבל לא יצאם את לימוד התורה רק לאותו דף אשר לווח הדף היומי מראה אותו ואצל הלומדים המסורתיים הרוי אין אדם למד אלא מקום שליבו חפן.

למוד בעיון

תקנת הדף היומי כוונה ללימוד היתלמוד בכלל. ברום יש חלקים ניכרים מתוך הש"ס שאין עליהם תלמוד בכלל כמו בסדר זורעים וסדר טהרות, וע"כ כדי לסייע ש"ס משוחלת הצעה שבבד עט לימוד הדף היומי יימדו גם המשניות על אותן מסכתות שאין עליהם תלמוד בכלל. ואנמנ, מיד אחרי פטירתו של מרן הג"מ שפירא זצ"ל הודיע הג"ר אריה צבי פרומר זצ"ל מקיזיגלוב - ראש הישיבה החדש של ייחיל, כי מרן הג"מ שפירא וצה להרחב את מסגרת דף היומי ולשלב בה גם משנה יומית. המטרה היה שכביר לקראת סיום המחזורי השני בכ"ח סיון תרצ"ח, יהיה הסיום של ש"ס שלם כולל סדר זורעים סדר טהרות ומסכת עדות. העצנו נתקבלה וגדרי ישראאל החזיאו מכתבי תמיכה.

בקול קורא משנת תרפ"ה שננדפס בסוף ירוחון האשכול" חמיש שנים קודם השלמת בנין ישיבת החכמי לובלין - "הישיבה הזאת יש לה התייחסות קרויבה עם לימוד הדף היומי, כי סדר הלימודים יהיה באופן זה ללימוד יומם דף עם כל הראשונים והטור ושו"ע השיעיכים לו, באופי ומטרתו רצוי מואוד להרכיש בכל התלמידים קויות נפרזה בעיון עמוק בש"ס ופוסקים". קודם פתיחה הישיבה פנה לחכמי הדור במכתבו "היו נא בעורתי ליצור תכנית קבועה بعد

התורה ברבים, בקרטה - לובלין. בכתבי מדרשאות של מהרש"ל, מהר"ם, ה"חוודה" ועוד, כותלי בית מדרש העידו על תורה דרכם הנלמדת בהם. קול התורה התרונן בהם מחדש.

חשיבות מיוחדת נודעת לתקנה זו, על ידה יוניש בן הישיבה את גש האחריות הרובץ של שכמו, לעתידו הרוחני של היישיבה להמשיך בדרך זו להרביץ תורה ולהדריה.

גדולי התורה וראשי הישיבה אנא תתנו אוזן קשבת להצעה זו...

יום פ"ד בשני ידיים - מוסדותינו

לא רבים יודעים מה עמד מאחריו החלתו העיקשת של מרן המה"ם שפירא מלובלין לכונן את המפעל הגדול שיזום והגה בעניין רוחן.

רבי מאיר שפירא ז"ע"א לא הותיר אחריו זרע של קיימת, וסיפר תלמידו בישיבת ייחיל מרן הגאון ר"ש הלוי ואזנער שליט"א בעל שבט הלווי: מעשה היה במוצאי תענית או י"ז בתמוז או במוצאי ת"ב, הלכתית יחד עם הרוב בגינה שעמדה בחצר לפני בנין הישיבה, הרוב הרים את עיניו וראה את האור בוקע מהישיבה מהדרי התלמידים ומכהמ"ד, הוא פנה אליו ואמר "איך האב צווי קינדער" - יש לי שני ילדים, ישיבת ייחיל והדף היומי, בכך קיימות מצות פריה ורבייה.

אך בעקבות התקשחות לימוד הדף היומי בקרבת חוגים נרחבים, עלתה הצעה להפוך את מסגרת הדף היומי לסדר לימוד הקבוע של כל עולם הישיבות, והוא שרצו להציג לכל עמליה התורה קבועה את שיעוריהם בעיון לפי סדר הדף היומי כדי